

NARODOWY
BANK POLSKI

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA FORMULARZY SPRAWOZDAWCZYCH D0000-D0003 i DE03A-DE250

Opracował:
Departament Operacji Krajowych NBP
Departament Stabilności Finansowej NBP
Departament Statystyki NBP

Spis treści

1.	Definicje instrumentów finansowych	4
2.	Objaśnienia do formularzy D0000 – D0003	8
3.	Objaśnienia do formularzy DE03A i DE04A	9
4.	Objaśnienia do formularza DE070	12
5.	Objaśnienia do formularza DE090	16
6.	Objaśnienia do formularzy DE100, DE110 i DE130	19
7.	Objaśnienia do formularzy DE120 i DE140	22
8.	Objaśnienia do formularzy DE150 i DE160	23
9.	Objaśnienia do formularzy DE170, DE180 i DE190	26
10.	Objaśnienia do formularzy DE200 i DE230	28
11.	Objaśnienia do formularzy DE210, DE220, DE240 i DE250	32

1. Definicje instrumentów finansowych

Bankowe papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2324, z późn. zm.). Papiery te służą gromadzeniu przez banki środków pieniężnych w złotych lub w innej walucie wymiennej i zawierają w nazwie wyrazy „bankowy papier wartościowy”.

Bony pieniężne NBP są to dyskontowe papiery dłużne o okresie zapadalności do 1 roku, emitowane przez NBP na podstawie uchwały nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP nr 15, poz. 24 z późn. zm.).

Bony skarbowe są to dłużne papiery wartościowe o pierwotnym terminie wykupu nie dłuższym niż rok emitowane w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2013 r. w sprawie warunków emitowania bonów skarbowych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1148).

Hipoteczne listy zastawne są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne lub BGK na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 110). Są to papiery wartościowe imienne lub na okaziciela, których podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego lub BGK zabezpieczone hipotekami, w którym to liście bank hipoteczny lub BGK zobowiązuje się wobec uprawnionego do spełnienia określonych świadczeń pieniężnych.

Nieskarbowe papiery dłużne objęte gwarancją Skarbu Państwa są to m.in. obligacje emitowane przez BGK na podstawie ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 2483 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.), a także obligacje emitowane przez Polski Fundusz Rozwoju na podstawie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1103).

Niezabezpieczony depozyt międzybankowy jest to transakcja, w której jeden bank zobowiązuje się do przeniesienia na rzecz drugiego banku własności określonej ilości środków pieniężnych. Natomiast druga strona transakcji zobowiązuje się do zwrotu w określonym terminie otrzymanej kwoty środków pieniężnych oraz dokonania płatności odsetkowej, w wysokości ustalonej w dniu zawarcia transakcji, naliczonej od kwoty pożyczki.

Obligacje bankowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r o obligacjach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2244 z późn. zm.). Obligacje bankowe są

1. Definicje instrumentów finansowych

papierami wartościowymi emitowanymi w serii, w których bank stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia.

Obligacje komunalne - są to papiery dłużne emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, a także związki tych jednostek, na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2244 z późn. zm.).

Obligacje skarbowe są to dłużne papiery wartościowe o pierwotnym terminie wykupu dłuższym niż jeden rok emitowane w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).

Opcja na stopę procentową jest to pochodny instrument finansowy, który nabywcy daje prawo do płacenia albo otrzymywania odsetek od określonej kwoty nominalnej, za oznaczony okres i naliczonych według ustalonej w dniu zawarcia transakcji stopy procentowej, nakładając jednocześnie na wystawcę obowiązek, odpowiednio, otrzymywania albo płacenia odsetek na rzecz nabywcy. Do opcji na stopę procentową zalicza się opcję typu *cap* i *floor*, które dają nabywcy prawo do otrzymania płatności, odpowiednio, w przypadku wzrostu albo spadku rynkowych stóp procentowych. Płatności w tego rodzaju transakcjach wynikają z różnicy pomiędzy odsetkami naliczonymi według stopy rynkowej a odsetkami naliczonymi według ustalonej w kontrakcie, odpowiednio, maksymalnej albo minimalnej stopy procentowej.

Opcja walutowa jest to pochodny instrument finansowy, dający jego nabywcy prawo do kupna (opcja *call*) albo sprzedaży (opcja *put*) w oznaczonym czasie określonej kwoty waluty obcej po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji, nakładając jednocześnie na wystawcę obowiązek, odpowiednio, sprzedaży (opcja *call*) albo kupna (opcja *put*) tej waluty od nabywcy opcji. Kategoria ta obejmuje opcje typu europejskiego, amerykańskiego oraz wszelkie opcje egzotyczne.

Papiery dłużne zabezpieczone aktywami (*asset-backed securities* – ABS) to papiery dłużne powstałe w wyniku sekurytyzacji aktywów. Jednym z podstawowych rodzajów ABS są papiery wartościowe zabezpieczone długoterminowymi kredytami hipotecznymi (*mortgage-backed securities* – MBS), zwykle o terminie zapadalności dłuższym niż rok. Zabezpieczenie mogą jednak stanowić także inne aktywa, m.in. krótkoterminowe należności handlowe, pożyczki, a także inne kredyty.

Publiczne listy zastawne są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne lub BGK na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy o z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 110). Są to papiery wartościowe imienne lub na okaziciela, których podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego lub BGK z tytułu:

- kredytów w części zabezpieczonej wraz z należnymi odsetkami, gwarancją lub poręczeniem Narodowego Banku Polskiego, Europejskiego Banku Centralnego, rządów lub banków centralnych państw członkowskich Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat, oraz gwarancją lub poręczeniem Skarbu Państwa zgodnie z przepisami odrębnych ustaw, albo
- kredytów udzielonych podmiotom wyżej wymienionym, albo

1. Definicje instrumentów finansowych

- kredytów w części zabezpieczonej wraz z należnymi odsetkami, gwarancją lub poręczeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego.

Transakcja Currency Interest Rate Swap zobowiązuje obie strony do wymiany przez uzgodniony czas okresowych płatności odsetkowych, naliczanych od określonych kwot nominalnych wyrażonych w różnych walutach. Płatności te są obliczane według ustalonej dla każdej z tych walut stopy procentowej. Wspomnianej wymianie może towarzyszyć wymiana kwot nominalnych w dniu rozpoczęcia lub zakończenia transakcji (po wcześniej uzgodnionym kursie).

Transakcja Currency Basis Swap (CIRS basis) jest rodzajem transakcji Currency Interest Rate Swap, w której ustalone dla każdej ze stron stopy procentowe są stopami zmiennymi (określonymi na podstawie stawek referencyjnych w różnych walutach), przy czym jedna z nich jest korygowana o uzgodnioną w warunkach transakcji marżę, tzw. *basis*.

Transakcja FRA jest to pochodny instrument finansowy, w którym strony zobowiązują się do zapłaty odsetek od ustalonej kwoty nominalnej za oznaczony okres rozpoczynający się w przyszłości, naliczonych według ustalonej w dniu zawarcia transakcji stopy procentowej. W praktyce są to transakcje z rozrachunkiem netto. W takich transakcjach wymianie podlega jedynie różnica odsetkowa pomiędzy stawką FRA (stopą terminową w dniu zawarcia transakcji) a stopą referencyjną obowiązującą dwa dni robocze przed dniem rozrachunku (*fixing date*), naliczana od ustalonej w transakcji kwoty nominalnej. Kategoria ta nie uwzględnia transakcji OIS, które są wykazywane osobno.

Transakcja *fx swap* zobowiązuje strony transakcji do dokonania początkowej wymiany walut (pierwsza noga – *short leg*) w wyznaczonym dniu i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie oraz wymiany końcowej tych samych walut (druga noga – *long leg*), w wyznaczonym dniu (innym niż dzień rozrachunku pierwszej nogi) i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie (przeważnie różnym od kursu wymiany początkowej). Kwota, którą jeden z kontrahentów jest zobowiązany zapłacić drugiemu w wyniku wymiany końcowej, określona jest w takiej samej walucie, jak kwota, którą kontrahent otrzymał w wymianie początkowej.

Transakcja IRS zobowiązuje strony transakcji do okresowej wymiany płatności odsetkowych od ustalonej kwoty nominalnej przez oznaczony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała, a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale określone na podstawie różnych stawek referencyjnych). Kategoria ta nie uwzględnia transakcji OIS, które są wykazywane osobno.

Transakcja OIS zobowiązuje strony transakcji do (jednorazowej lub okresowej) wymiany różnicy w płatnościach odsetkowych obliczanych według stałej i zmiennej stopy procentowej. Płatności naliczane są od ustalonej kwoty nominalnej. Zmienna stopa procentowa jest wyznaczana poprzez złożenie dziennych stawek referencyjnych O/N (POLONIA, WIRON lub WIBOR O/N). Rozrachunek netto (bez wymiany kwoty nominalnej OIS) jest dokonywany w kolejnym dniu roboczym po terminie, w którym kończy się okres odsetkowy OIS (po terminie zapadalności transakcji OIS). Wszystkie transakcje pochodne wymiany płatności odsetkowych, dla których zmienna stopa procentowa jest obliczana na podstawie stawek referencyjnych

1. Definicje instrumentów finansowych

O/N, w tym również wskaźników WIRON lub stóp składanych (tzw. *compound rates*) będących złożeniami wskaźników WIRON, powinny zostać wykazane jako transakcje OIS.

Transakcja *outright* - jest to bezwarunkowy zakup lub sprzedaż papierów wartościowych bez żadnych dodatkowych zobowiązań. Sprzedający zobowiązuje się do przeniesienia na kupującego własności zbywanych papierów wartościowych w zamian za zapłatę przez kupującego kwoty nabycia.

Transakcja *repo* - transakcja, w której jedna ze stron zbywa określone papiery wartościowe (przenosząc prawo ich własności) i jednocześnie zobowiązuje się do odkupu w późniejszym terminie równoważnych papierów wartościowych po z góry określonej cenie (tzw. cenie odkupu). W sensie ekonomicznym zawarcie takiej transakcji jest równoważne z zaciągnięciem pożyczki zabezpieczonej papierami wartościowymi. W transakcjach *repo* pożyczki (kupony odsetkowe) z tytułu posiadanych papierów wartościowych uzyskane w czasie trwania transakcji są przekazywane przez ich tymczasowego właściciela podmiotowi, który zobowiązał się do odkupu. Dla kontrahenta kupującego papiery wartościowe i jednocześnie zobowiązującego się do ich odsprzedaży transakcja ta jest określana jako *reverse repo*.

Transakcja *sell-buy-back* - transakcja, w której jedna ze stron zbywa określone papiery wartościowe (przenosząc prawo ich własności) i jednocześnie zobowiązuje się do odkupu w późniejszym terminie równoważnych papierów wartościowych po z góry określonej cenie (tzw. cenie odkupu). W sensie ekonomicznym zawarcie takiej transakcji jest równoważne z zaciągnięciem pożyczki zabezpieczonej papierami wartościowymi. W transakcjach SBB pożyczki (kupony odsetkowe) z tytułu posiadanych papierów wartościowych uzyskane w czasie trwania transakcji są zatrzymywane przez ich tymczasowego właściciela, a wartość tych pożyczek jest uwzględniana w cenie odkupu. Dla kontrahenta kupującego papiery wartościowe i jednocześnie zobowiązującego się do ich odsprzedaży transakcja ta jest określana jako *buy-sell-back* (BSB).

Walutowa transakcja natychmiastowa (transakcja kasowa, *spot*) zobowiązuje jedną ze stron do sprzedaży, a drugą do zakupu ustalonej kwoty waluty po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. Rozrachunek kasowej transakcji walutowej (dostawa walut) następuje w ciągu dwóch dni roboczych.

Walutowa transakcja *outright forward* zobowiązuje jedną ze stron do sprzedaży, a drugą do zakupu ustalonej kwoty waluty w oznaczonym przyszłym terminie po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. Rozrachunek transakcji następuje w terminie późniejszym niż dwa dni robocze od daty jej zawarcia. Operacje te obejmują również terminowe transakcje wymiany walut z rozliczeniem różnicowym (*non-deliverable forward, contract for difference*).

2. Objąsnienia do formularzy D0000 – D0003

1. Formularz D0000 – Metryka sprawozdania – Emisje
2. Formularz D0001 – Deklaracja sprawozdawcza – Lista formularzy
3. Formularz D0002 – Metryka sprawozdania – DEA
4. Formularz D0003 – Deklaracja sprawozdawcza – Lista formularzy

Formularze D0000 i D0001 – wypełniają podmioty zobowiązane do przekazywania do NBP formularzy DE03A i DE04A w zakresie określonym w załączniku nr 5 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Formularze D0002 i D0003 – wypełniają podmioty zobowiązane do przekazywania do NBP formularzy DE070 - DE250 w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Ogólne informacje

1. W formularzach D0000 i D0002 obowiązkowo należy wpisać: wersję sprawozdania, dane osoby sporządzającej / osoby do kontaktu oraz dane osoby zatwierdzającej.
2. W formularzach D0001 i D0003 należy zadeklarować przesyłanie formularzy „TAK / NIE”.
Wypełnienie jakiegokolwiek formularza musi być zadeklarowane poprzez wypełnienie „TAK”.
Brak formularza musi być zadeklarowany poprzez wypełnienie „NIE”
Przesłanie formularza D0001 jest **obowiązkowe** dla **wszystkich podmiotów sprawozdawczych**.
Banki, które nie posiadają Emisji własnych wypełniają formularz D0001 wpisując „NIE” przy liście formularzy DE03A i DE04A.
Przesłanie formularza D0003 jest **obowiązkowe** dla **podmiotów sprawozdawczych**, które są zobowiązane przesłać załącznik nr 8 do uchwały.

3. Objaśnienia do formularzy DE03A i DE04A

1. Formularz DE03A – Emisje własne część I
2. Formularz DE04A - Emisje własne część II

Formularze DE03A i DE04A – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 5 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Zakres emisji sprawozdawanych w formularzach

1. Dane dotyczą papierów dłużnych emitowanych przez banki krajowe na podstawie przepisów:
 - ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2324, z późn. zm.) – bankowe papiery wartościowe,
 - ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2244 z późn. zm.) – obligacje bankowe,
 - ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 110.) - hipoteczne listy zastawne i publiczne listy zastawne.

W formularzach dotyczących emisji przeprowadzanych przez banki (DE03A i DE04A) **nie należy wykazywać danych o nieskarbowych papierach dłużnych objętych gwarancją Skarbu Państwa (m.in. obligacje emitowane na podstawie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, ustawy o systemie instytucji rozwoju oraz ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw) emitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.**
2. Dane dotyczą papierów dłużnych emitowanych przez banki na rynku krajowym.
3. Dane są wykazywane z uwzględnieniem daty płatności. Oznacza to, że dane o wartości emisji i liczbie emisji dotyczą tylko tych emisji, za których nabycie na rynku pierwotnym dokonano zapłaty w formie pieniężnej w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym). Jako wartość wykupu wykazywane są te emisje, które zostały faktycznie wykupione przez emitenta w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym). „Rolowanie” zadłużenia należy traktować jako opłacenie nabycia nowych papierów środkami pozyskanymi z wykupu wcześniej wyemitowanych papierów i wykazywać według dnia nabycia nowej emisji.
4. Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe z pierwotnym terminem wykupu do 1 roku włącznie.
5. Długoterminowe dłużne papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe z pierwotnym terminem wykupu powyżej 1 roku.
6. W informacji uzupełniającej „długoterminowe instrumenty dłużne – w tym ABS” należy wykazać zbiorczo wszystkie długoterminowe papiery wartościowe zabezpieczone wierzytelnościami.

Podstawowe informacje o emisjach

7. Stan zadłużenia na koniec miesiąca oznacza stan zadłużenia z tytułu opłaconych zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec danego miesiąca (okresu sprawozdawczego) według wartości nominalnej - z wyjątkiem obligacji zerokuponowych oraz obligacji z głębokim dyskontem.
8. Dane o zadłużeniu z tytułu emisji są wykazywane w tys. zł według wartości nominalnej dłużnych papierów wartościowych. Wyjątek stanowią obligacje z głębokim dyskontem oraz obligacje zerokuponowe. Dla tych obligacji dane o stanie zadłużenia są prezentowane według wartości tych obligacji w momencie ich objęcia powiększonej o narosłe odsetki za okres od momentu emisji do bieżącego dnia sprawozdawczego.
9. Dane o stanie zadłużenia obejmują tylko emisje, które zostały skutecznie objęte i opłacone zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej, np. poprzez akredytywę nieodwołalną.
10. „Liczba nowych emisji” w miesiącu oznacza liczbę opłaconych w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym) emisji, których wartość wykazano w kolumnie „Nowe emisje w miesiącu”.
11. W kolumnie „Nowe emisje w miesiącu” należy wykazywać wartość wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych opłaconych wyłącznie w formie pieniężnej w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym) według wartości nominalnej, z zastrzeżeniem danych o wartości emisji obligacji z głębokim dyskontem oraz obligacji zerokuponowych. Wartość emisji obligacji z głębokim dyskontem i obligacji zerokuponowych na dzień sprawozdania odpowiada faktycznej cenie zakupu wraz z narosłymi odsetkami, natomiast wartość wykupu w dniu wykupu odpowiada cenie nominalnej.
12. Wartość wykupu w miesiącu oznacza wartość dłużnych papierów wartościowych wykupionych przez emitenta w danym miesiącu według wartości nominalnej.
13. „Emisje netto w miesiącu” – należy wyliczyć jako różnicę pomiędzy nowymi emisjami w miesiącu a wykupem w miesiącu (formularz DE04A).

Emisje w walutach obcych

14. Dane o emisjach dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych (EUR i inne waluty) wykazywane są w PLN po ich przeliczeniu po kursie średnim NBP ustalonym dla danej waluty obcej: dla stanu zadłużenia – na koniec miesiąca (okresu sprawozdawczego), dla wartości emisji – z dnia dokonania płatności za nabyte na rynku pierwotnym dłużne papiery wartościowe, a dla wartości wykupu – z dnia dokonania wykupu.
15. W kolumnie „inne waluty” należy wykazywać sumę emisji w innych walutach niż PLN i EUR po przeliczeniu na PLN po kursie średnim NBP ustalonym dla danej waluty obcej: dla stanu zadłużenia – na koniec miesiąca (okresu sprawozdawczego), dla wartości emisji – z dnia dokonania płatności za nabyte na rynku pierwotnym dłużne papiery wartościowe, a dla wartości wykupu – z dnia dokonania wykupu.

3. objaśnienia do formularzy DE03A – DE04A

Przykład (emisje instrumentów dłużnych)

Emisja, która miała miejsce 25 marca 2016 r. i dla której termin zapłaty ustalono na 6 kwietnia 2016 r. powinna być wykazywana jako emisja w kwietniu, a nie marcu.

4. Objaśnienia do formularza DE070

Formularz DE070 – Nabywcy nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych (stan rachunków papierów wartościowych)

Formularz DE070 – podmioty sprawozdające przekazują wymieniony wzór formularza w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Zakres danych sprawozdawanych w formularzu

1. Do NBP powinny być przekazywane dane o nabywcach **nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych** wyemitowanych przez rezydentów na podstawie prawa polskiego, niezależnie od tego, czy emitent był zwolniony z obowiązku publikowania prospektu emisyjnego lub memorandum informacyjnego dla tej emisji, czy też nie korzystał z takiego zwolnienia. Formularz DE070 dotyczy **jedynie zdematerializowanych** dłużnych papierów wartościowych (**w tym papierów dłużnych wyemitowanych w formie dokumentu a następnie zarejestrowanych w centralnym depozycie papierów wartościowych**), wyemitowanych w Polsce na podstawie: ustawy o obligacjach, ustawy Prawo bankowe, ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, ustawy o systemie instytucji rozwoju, a także ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.
2. Do NBP powinny być przekazywane dane o nabywcach nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych **zdematerializowanych w KDPW**, jak również **zdematerializowanych poza KDPW**, dla których centralną ewidencję prowadzą banki działające w Polsce (tj. dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przed 1 lipca 2019 r., które nie są objęte obowiązkiem dematerializacji w KDPW, oraz bankowych papierów wartościowych).
3. **Dla nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych zdematerializowanych w KDPW formularz wypełniają tylko banki powiernicze** w rozumieniu art. 3 pkt 36 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity Dz. U. z 2023, poz. 646 z późn. zm.), w tym przekazują one także informacje o stanie portfela własnego tych papierów dłużnych. W przypadku papierów dłużnych zarejestrowanych na rachunkach zbiorczych prosimy wykazywać je w wierszu „Instytucje krajów UGiW” albo „Instytucje krajów reszty świata”, w zależności od siedziby podmiotu, dla którego prowadzony jest rachunek zbiorczy. Banki powiernicze wykazują stan portfela własnego tych papierów dłużnych oraz stan rachunków papierów wartościowych prowadzonych dla innych nabywców w podziale na poszczególne kategorie inwestorów (zgodnie z pkt 7 Objaśnień). **Podmioty sprawozdające niebędące bankami powierniczymi** w powyższym rozumieniu nie przekazują informacji o stanie portfela własnego tych papierów dłużnych.

4. Dla zdematerializowanych nieskarbowych instrumentów dłużnych innych niż wymienione w pkt 3, tj. papierów zdematerializowanych poza KDPW, formularz wypełniają **banki pełniące funkcję depozytariusza lub sub-depozytariusza** w rozumieniu „Rekomendacji w sprawie standardowej dokumentacji niepublicznych emisji krótko i średnioterminowych obligacji nieskarbowych przeprowadzanych za pośrednictwem kilku dealerów” dla poszczególnych emisji nieskarbowych papierów wartościowych wyemitowanych przed 1 lipca 2019 r. **Depozytariusze** wykazują zarówno stan portfela własnego tych papierów dłużnych, jak i stan rachunków papierów wartościowych prowadzonych dla innych nabywców, **z wyłączeniem stanu rachunków papierów wartościowych sub-depozytariuszy**, z zastrzeżeniem wskazanym w kolejnym zdaniu. W przypadku, gdy depozytariusz prowadzi rejestr papierów wartościowych na rzecz sub-depozytariusza innego niż wymieniono w paragrafie 5 ust. 1 uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r., uwzględnia on w miarę możliwości w raportowanych do NBP danych stan na rachunkach papierów wartościowych tego sub-depozytariusza. **Sub-depozytariusze** wykazują stan portfela własnego tych papierów dłużnych oraz stan rachunków prowadzonych dla innych nabywców, których oni obsługują. Stan rachunków papierów wartościowych prowadzonych dla innych nabywców sprawozdaje się w podziale na poszczególne kategorie inwestorów (zgodnie z pkt 7 Objasnień). **Podmioty sprawozdające, które nie pełnią ani funkcji depozytariusza, ani sub-depozytariusza** dla wskazanych powyżej emisji, nie przekazują informacji o stanie portfela własnego wspomnianych papierów dłużnych.
5. Dane powinny być prezentowane na podstawie ewidencji w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego według wartości nominalnej papierów dłużnych. Wartość instrumentów nominowanych w walutach obcych jest przeliczana na złote po średnim kursie NBP tych walut z ostatniego dnia okresu sprawozdawczego.
6. Stan portfela własnego nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych należy wykazywać bez pomniejszania o wartość papierów wartościowych przekazanych kontrahentom w transakcjach warunkowych (tj. *repo* i SBB) oraz o wartość transakcji tzw. „krótkiej sprzedaży”, tj. sprzedaży papierów wartościowych nieposiadanych w portfelu.

Podział podmiotowy inwestorów (nabywców)

7. Przyporządkowanie nabywców (inwestorów) powinno być przygotowane według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 2010. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne w Instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych BAXXX, BPXXX, BGXXX, BHXXX, BTXXX, STR010, SBBS010, F-7. Statystyka stanów¹.

Podział papierów dłużnych

8. Nieskarbowe papiery dłużne są prezentowane w podziale na:
- krótko- i długoterminowe „bankowe papiery dłużne”, „obligacje bankowe”, „obligacje komunalne”, „dłużne papiery wartościowe przedsiębiorstw” „inne instrumenty dłużne”;

¹ Instrukcja jest dostępna pod linkiem: <https://nbp.pl/wp-content/uploads/2022/09/Instrukcja-wypelniania-formularzy-sprawozdawczych-statystyka-stanow-2023.pdf>

- oraz „listy zastawne” i „nieskarbowe papiery dłużne objęte gwarancją Skarbu Państwa”.

W kolumnie „nieskarbowe papiery dłużne objęte gwarancją Skarbu Państwa” wykazuje się m.in. obligacje emitowane na podstawie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, ustawy o systemie instytucji rozwoju oraz ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

Przyporządkowanie papierów z poszczególnych emisji (z wyjątkiem obligacji zakwalifikowanych do kategorii „nieskarbowe papiery dłużne objęte gwarancją Skarbu Państwa”) powinno być zgodne z terminologią dla instrumentów finansowych używaną w przepisach prawa krajowego oraz z klasyfikacją emitentów według sektorowego podziału gospodarki ESA 2010. Do kategorii „dłużne papiery wartościowe przedsiębiorstw” powinny zostać zaliczone obligacje emitowane w Polsce przez następujące grupy podmiotów (według klasyfikacji ESA 2010): przedsiębiorstwa niefinansowe, pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, pomocnicze instytucje finansowe, zakłady ubezpieczeń, instytucje finansowe typu *captive* oraz udzielające pożyczek. Obligacje emitowane przez podmioty sektora prywatnego, które zgodnie z ESA 2010 są zaliczane do sektora instytucji samorządowych, tj. np. spółki komunalne powoływane przez miasta i inne JST, powinny być przypisane do kategorii „inne instrumenty dłużne”.

Przykłady

- A. Przed 30 czerwca 2019 r. wyemitowano dziesięcioletnie obligacje komunalne o wartości 100 tys. zł, które zostały zdematerializowane poza KDPW, i dla których centralną ewidencję prowadził bank sprawozdający. W marcu 2020 r. obligacje zostały zarejestrowane w KDPW, a ich charakterystyki przekazane do Rejestru Zobowiązań Emitentów². Obligacje o wartości 30 tys. zł znajdują się w portfelu własnym tego banku. Na dzień sporządzenia sprawozdania, tj. 31 grudnia 2020 r., wspomniany bank, który teraz pełni rolę banku powierniczego, wykazuje w formularzu DE070 na podstawie stanów na rachunkach papierów wartościowych obligacje komunalne o wartości 100 tys. zł według struktury ich nabywców zgodnie z punktem 7 Objaśnień (przy czym obligacje o wartości 70 tys. zł stanowią papiery w posiadaniu podmiotów, dla których prowadzi rachunki papierów wartościowych, obligacje o wartości 30 tys. zł są papierami z portfela własnego).
- B. Na dzień sporządzenia sprawozdania, tj. 30 września 2020 r., bank sprawozdający prowadzi centralną ewidencję dla wyemitowanych przed 30 czerwca 2019 r. i zdematerializowanych poza KDPW obligacji nieskarbowych o wartości 200 tys. zł (z czego: 150 tys. zł stanowią obligacje wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe oraz 50 tys. zł papiery dłużne wyemitowane przez spółki komunalne). Wspomniany bank wciąż pełni rolę banku depozytariusza w rozumieniu punktu 4 Objaśnień. Obligacje przedsiębiorstw o wartości 30 tys. zł są zapisane na rachunkach dwóch sub-depozytariuszy, którymi są inne banki sprawozdające. Bank sprawozdający – depozytariusz nie posiada wspomnianych obligacji przedsiębiorstw w portfelu własnym. Wszystkie obligacje spółek komunalnych znajdują się natomiast w

² Rejestr Zobowiązań Emitentów (RZE) jest prowadzony przez KDPW zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 646 z późn. zm.). W rejestrze tym są udostępniane informacje o dłużnych papierach wartościowych, w tym pozwalające ustalić zakres i terminowość wykonywania przez emitentów zobowiązań związanych z ich emisją.

4. Objaśnienia do formularza DE070

portfelu własnym banku. Depozytariusz wykazuje zatem w sprawozdaniu w formularzu DE070 obligacje o wartości 170 tys. zł według struktury ich nabywców zgodnie z punktem 7 Objaśnień (z czego: 120 tys. zł stanowią obligacje w posiadaniu podmiotów, dla których prowadzi ewidencję papierów wartościowych, wykazywane w kategorii „dłużne papiery wartościowe przedsiębiorstw” oraz 50 tys. zł to obligacje z portfela własnego, zaliczane do kategorii „inne instrumenty dłużne”). Struktura posiadaczy pozostałych obligacji (o wartości 30 tys. zł) powinna być przedstawiona w sprawozdaniach sub-depozytariuszy.

5. Objaśnienia do formularza DE090

Formularz DE090 – Obroty na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych oraz na rynku operacji warunkowych (*repo*, *reverse repo*, BSB i SBB) zabezpieczonych instrumentami dłużnymi wg terminów pierwotnych tych transakcji

Formularz DE090 – podmioty sprawozdające przekazują wymieniony wzór formularza w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Rodzaje transakcji wykazywane w formularzu

1. W formularzu DE090 wykazuje się wyłącznie transakcje z rezydentami. Z raportowania należy wykluczyć transakcje zawarte z NBP.
2. Do NBP powinny być przekazywane dane o wszystkich transakcjach nominowanych w złotych zawartych na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych oraz na rynku operacji warunkowych przez zlokalizowanych w Polsce dealerów podmiotów sprawozdających (tj. prowadzących działalność operacyjną w Polsce banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych lub oddziałów banków zagranicznych). Dane o wspomnianych transakcjach powinny być sprawozdane niezależnie od tego, czy transakcje te są księgowane w Polsce (w księdze banku krajowego, oddziału instytucji kredytowej lub oddziału banku zagranicznego), czy też za granicą (w przypadku banków w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą, natomiast w przypadku oddziałów w księdze instytucji kredytowej lub banku z siedzibą za granicą).
3. Dane w formularzu DE090 powinny być wykazywane według daty zawarcia transakcji – należy wykazywać wyłącznie transakcje rozpoczęte w danym miesiącu (zarówno już zakończone, jak i niezakończone w okresie sprawozdawczym). Nie należy w nich wykazywać transakcji zakończonych w danym miesiącu, które zostały zawarte (rozpoczęte) w poprzednich miesiącach.
4. W formularzu DE090 w kolumnach dotyczących niezabezpieczonych depozytów międzybankowych wykazuje się informacje o depozytach zawartych w złotych z innymi bankami działającymi w Polsce (bankami krajowymi, w tym spółdzielczymi, oddziałami banków zagranicznych oraz oddziałami instytucji kredytowych). Nie należy wykazywać transakcji zawieranych między bankami z tej samej grupy kapitałowej.
5. W formularzu DE090 w odniesieniu do operacji *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* i *buy-sell-back* przekazuje się jedynie informacje o transakcjach, w których w zamian za środki pieniężne w złotych następuje okresowe przeniesienie własności instrumentów dłużnych, z wyłączeniem transakcji zawartych na platformie Treasury Bond Spot Poland. Przekazuje się tylko informacje o transakcjach *repo*, *reverse repo*, *buy-sell-back* i *sell-buy-back* w PLN zabezpieczonych instrumentami dłużnymi wyemitowanymi na podstawie prawa polskiego.
6. Dla transakcji *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* oraz *buy-sell-back* sprawozdaje się tylko wartość środków pieniężnych pozyskanych (przekazanych) w wymianie początkowej w zamian za okresowe przeniesienie własności papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w tych transakcjach.

7. W przypadku operacji *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* i *buy-sell-back* podmioty sprawozdające powinny przekazać dane o transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi kapitałowo zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (z podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami). Należy m.in. wykazywać transakcje zawarte przez podmioty sprawozdające z tymi podmiotami w celu zniwelowania ekspozycji na ryzyko rynkowe wynikającej z transakcji zrealizowanych z ich klientami – tzw. operacje *hedge back-to-back*. Nie należy natomiast wykazywać transakcji między dealerami podmiotu sprawozdającego (*desks*) zawartych wyłącznie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w tej instytucji. Przykładowo transakcja zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank–klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* a *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy sprawozdać transakcję *hedge back-to-back* jako transakcję banku z innym bankiem.

Struktura terminowa transakcji

8. Terminy pierwotne transakcji wykazywanych w formularzu DE090 powinny być określone zgodnie ze stosowaną powszechnie na rynku finansowym konwencją *modified following*. Nie powinny one uwzględniać dni roboczych, w których następuje rozrachunek początkowy niezabezpieczonego depozytu (przekazanie środków bankowi, który je pozyskuje) albo rozrachunek wymiany początkowej transakcji *repo*, *reverse repo*, *buy-sell-back* i *sell-buy-back*.

Przykładowo, zawarta w środę transakcja S/W na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych, której rozrachunek nastąpi w kolejny piątek (przy założeniu, że nie jest on dniem wolnym od pracy), powinna być zakwalifikowana do depozytów do 1 tygodnia włącznie (bez depozytów jednodniowych) i wykazana w formularzu DE090 w kolumnie „Niezabezpieczone depozyty międzybankowe złożone”, w wierszu „do 1 tygodnia włącznie (bez jednodniowych)”. Wartości transakcji *repo*, *reverse repo*, *buy-sell-back* i *sell-buy-back* w podziale na ich terminy pierwotne należy sprawozdawać w formularzach DE120 i DE140 z wyodrębnieniem operacji z „bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych oraz oddziałami banków zagranicznych”.

Przykład 1 (niezabezpieczony depozyt międzybankowy)

Dnia 30 maja 2017 r. dealer banku A zawarł transakcję z dealerem banku B, polegającą na złożeniu trzytygodniowego niezabezpieczonego depozytu w banku B. Dnia 1 czerwca 2017 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku B. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w maju 2017 r. (według dnia zawarcia transakcji). Dnia 22 czerwca 2017 r. bank B zwrócił środki wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku A. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi trzy tygodnie (od 1 czerwca 2017 r. do 22 czerwca 2017 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w formularzu DE090 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie”

Przykład 2 (niezabezpieczony depozyt międzybankowy)

Dnia 6 sierpnia 2018 r. dealer banku A zawarł transakcję z dealerem banku B, polegającą na złożeniu tygodniowego niezabezpieczonego depozytu w banku B. Dnia 8 sierpnia 2018 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku B. Zwrot środków powinien nastąpić w dniu 15 sierpnia 2018 r., jednak

ponieważ jest to dzień wolny od pracy, to zgodnie z konwencją modified following bank B zwrócił środki wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku A w pierwszym dniu roboczym po tym terminie, tj. 16 sierpnia 2018 r. Pomimo, że od daty rozrachunku początkowego do daty zwrotu środków (od 8 sierpnia do 16 sierpnia 2018 r.) upłynęło 8 dni, to transakcja taka powinna zostać zakwalifikowana jako transakcja tygodniowa i powinna być wykazana w formularzu DE090 w wierszu „do 1 tygodnia włącznie (bez jednodniowych)”.

Przykład 3 (niezabezpieczony depozyt międzybankowy)

Dnia 28 sierpnia 2017 r. dealer banku A zawarł transakcję z dealerem banku B, polegającą na złożeniu jednomiesięcznego depozytu w banku B. Dnia 30 sierpnia 2017 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku B. Zwrot środków powinien nastąpić w dniu 30 września 2017 r., jednak ponieważ jest to dzień wolny od pracy, to aby zgodnie z konwencją modified following uniknąć przeniesienia rozrachunku końcowego transakcji na kolejny miesiąc kalendarzowy, bank B zwrócił środki wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku A w dniu 29 września 2017 r. Pomimo, że od daty rozrachunku początkowego do daty zwrotu środków (od 30 sierpnia 2017 r. do 29 września 2017 r.) nie upłynął cały miesiąc, to transakcja taka powinna zostać zakwalifikowana jako transakcja jednomiesięczna i powinna być wykazana w formularzu DE090 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie”.

6. Objasnienia do formularzy DE100, DE110 i DE130

1. Formularz DE100 - Obroty na rynku operacji *outright*
2. Formularz DE110 - Obroty na rynku operacji warunkowych *repo*, *reverse repo* zabezpieczonych instrumentami dłużnymi
3. Formularz DE130 - Obroty na rynku operacji warunkowych *sell-buy-back*, *buy-sell-back* zabezpieczonych instrumentami dłużnymi

Formularze DE100, DE110 i DE130 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Rodzaje transakcji wykazywane w formularzach

1. Do NBP powinny być przekazywane dane o wszystkich nominowanych w złotych transakcjach *outright* i operacjach warunkowych (formularze DE100, DE110 i DE130) zawartych przez zlokalizowanych w Polsce dealerów podmiotów sprawozdających (tj. prowadzących działalność operacyjną w Polsce banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych lub oddziałów banków zagranicznych). Dane o wspomnianych transakcjach powinny być sprawozdane niezależnie od tego, czy transakcje te są księgowane w Polsce (w księdze banku krajowego, oddziału instytucji kredytowej lub oddziału banku zagranicznego), czy też za granicą (w przypadku banków w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą, natomiast w przypadku oddziałów w księdze instytucji kredytowej lub banku z siedzibą za granicą).
2. W formularzach DE100, DE110 i DE130 - **z raportowania należy wykluczyć transakcje zawarte z NBP.**
3. W formularzu DE100 należy sprawozdawać dane o nominowanych w złotych transakcjach, **z wyłączeniem operacji na papierach wartościowych realizowanych na rynku pierwotnym (bezpośrednio z emitentem).**
4. Dane w formularzach DE100, DE110 oraz DE130 powinny być wykazywane według daty zawarcia transakcji.
5. W przypadku operacji warunkowych (formularze DE110 i DE130) – należy wykazywać wyłącznie transakcje rozpoczęte w danym miesiącu (zarówno już zakończone, jak i niezakończone w okresie sprawozdawczym). Nie należy w nich wykazywać transakcji zakończonych w danym miesiącu, które zostały zawarte (rozpoczęte) w poprzednich miesiącach.
6. Dla operacji *outright* (formularz DE100) przekazuje się jedynie informacje o transakcjach, w których w zamian za środki pieniężne w złotych następuje przeniesienie własności instrumentów dłużnych, z wyłączeniem transakcji zawartych na platformie Treasury BondSpot Poland. Przekazuje się tylko informacje o transakcjach *outright* w PLN na instrumentach dłużnych wyemitowanymi na podstawie prawa polskiego.
7. W odniesieniu do operacji *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* i *buy-sell-back* (formularze DE110 oraz DE130) przekazuje się jedynie informacje o transakcjach, w których w zamian za środki pieniężne w złotych

następuje okresowe przeniesienie własności instrumentów dłużnych, z wyłączeniem transakcji zawartych na platformie Treasury BondSpot Poland. Przekazuje się tylko informacje o transakcjach *repo*, *reverse repo*, *buy-sell-back* i *sell-buy-back* w PLN zabezpieczonych instrumentami dłużnymi wyemitowanymi na podstawie prawa polskiego.

8. Dla transakcji *outright* (formularz DE100) sprawozdaje się tylko wartość środków pieniężnych pozyskanych (przekazanych) w zamian za przeniesienie własności papierów wartościowych.
9. Dla transakcji *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* oraz *buy-sell-back* (formularze DE110 i DE130) sprawozdaje się tylko wartość środków pieniężnych pozyskanych (przekazanych) w wymianie początkowej w zamian za okresowe przeniesienie własności papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w tych transakcjach.
10. W formularzach DE100, DE110 i DE130 transakcje *outright*, *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* i *buy-sell-back* prezentuje się w podziale ze względu na rodzaj dłużnych papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu (bony pieniężne NBP, bony skarbowe, obligacje skarbowe, pozostałe instrumenty dłużne wyemitowane na podstawie prawa polskiego).

Struktura podmiotowa transakcji

11. Podział kontrahentów transakcji w formularzach DE100, DE110 i DE130 powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 2010. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne w Instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych BAXXX, BPXXX, BGXXX, BHXXX, BTXXX, STR010, SBBS010, F-7. Statystyka stanów.
12. Operacje przekazane do rozliczenia w CCP powinny być sprawozdawane zgodnie z kryterium pierwotnego kontrahenta (tj. podmiotu, który był drugą stroną umowy w momencie zawierania transakcji). Ponadto w formularzach DE110 i DE130 w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje przekazane do rozliczenia w CCP” należy dodatkowo wykazywać wartość transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym i przekazanych w dniu ich zawarcia do rozliczenia w CCP. Transakcje te powinno się wykazać we wspomnianym wierszu niezależnie od tego, czy podmiot sprawozdający jest bezpośrednim członkiem izby rozliczeniowej, czy też korzysta z usług brokera rozliczającego. Przeniesienia rozliczenia transakcji do CCP nie należy traktować na potrzeby sprawozdawczości obrotów jako zawarcia nowej transakcji, wobec czego nie powinno ono powiększać wartości obrotów zrealizowanych przez bank w danym okresie sprawozdawczym.
13. W przypadku operacji *outright*, *repo*, *reverse repo*, *sell-buy-back* i *buy-sell-back* podmioty sprawozdające powinny przekazać dane o transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi kapitałowo zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (z podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami). Należy m.in. wykazywać transakcje zawarte przez podmioty sprawozdające z tymi podmiotami w celu zniwelowania ekspozycji na ryzyko rynkowe wynikającej z transakcji zrealizowanych z ich klientami – tzw. operacje *hedge back-to-back*. W formularzach DE100, DE110 i DE130 transakcje te powinny zostać dodatkowo wykazane w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo”. Wartość transakcji sprawozdanych w tym wierszu stanowi informację dodatkową i nie powinna ona powiększać obrotów zrealizowanych przez podmiot sprawozdający w danym miesiącu.

Nie należy natomiast wykazywać transakcji między dealerami podmiotu sprawozdającego (*desks*) zawartych wyłącznie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w tej instytucji.

Przykładowo transakcja zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank–klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* a *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy sprawozdać transakcję *hedge back-to-back* jako transakcję banku z innym bankiem oraz dodatkowo, jeżeli wspomniany bank jest powiązany kapitałowo z podmiotem sprawozdającym, uwzględnić tę transakcję w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo”.

Przykład 1 (transakcja repo przekazana do rozliczenia w CCP)

Dealer banku A zawarł 12 stycznia 2018 r. dwumiesięczną transakcję repo z dealerem banku krajowego B. Transakcja ta tego samego dnia została przekazana do rozliczenia w CCP. W takim przypadku wartość omawianej transakcji powinna zostać wykazana w sprawozdaniu dotyczącym stycznia, w formularzu DE090 w wierszu „powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie” oraz w formularzu DE110: w wierszach „Monetarne instytucje finansowe” i „ w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych” (zgodnie z kategorią pierwotnego kontrahenta transakcji), dodatkowo w wierszu „w tym – transakcje przekazane do rozliczenia w CCP”, oraz w formularzu DE120 w wierszach „powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie” i „ w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych” (zgodnie z terminem pierwotnym transakcji).

Przykład 2 (transakcja repo przekazana do rozliczenia w CCP w późniejszym terminie)

Dealer banku A zawarł 12 listopada 2018 r. trzymiesięczną transakcję repo z dealerem banku krajowego B. Transakcja ta została przekazana do rozliczenia w CCP 10 grudnia 2018 r. W tym przypadku wartość omawianej transakcji powinna zostać wykazana w sprawozdaniu za listopad 2018 r. w formularzu DE090 w wierszu „powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie” oraz w formularzu DE110 w wierszach „Monetarne instytucje finansowe” i „ w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych” (zgodnie z kategorią pierwotnego kontrahenta transakcji) oraz w formularzu DE120 w wierszach „powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie” i „ w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych” (zgodnie z terminem pierwotnym transakcji). Ponieważ przeniesienia rozliczenia zawartej transakcji do CCP nie należy traktować jako zawarcia nowej transakcji, to nie powinno ono być w żaden sposób wykazywane w sprawozdaniu za grudzień 2018 r.

7. Objasnienia do formularzy DE120 i DE140

1. Formularz DE120 - struktura terminowa obrotów na rynku operacji warunkowych *repo*, *reverse repo* zabezpieczonych instrumentami dłużnymi
2. Formularz DE140 - struktura terminowa obrotów na rynku operacji warunkowych *sell-buy-back*, *buy-sell-back* zabezpieczonych instrumentami dłużnymi

Formularze DE120 i DE140 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Struktura terminowa transakcji

Terminy pierwotne transakcji wykazywanych w formularzach DE120 i DE140 powinny być określone zgodnie ze stosowaną powszechnie na rynku finansowym konwencją *modified following*. Nie powinny one uwzględniać dni roboczych, w których następuje rozrachunek początkowy niezabezpieczonego depozytu (przekazanie środków bankowi, który je pozyskuje) albo rozrachunek wymiany początkowej transakcji *repo*, *reverse repo*, *buy-sell-back* i *sell-buy-back*.

Przykład 1 (transakcja *repo*)

Dnia 17 lipca 2018 r. dealer banku A zawarł transakcję *repo* z dealerem banku B, w której pozyskał środki pieniężne w zamian za papiery wartościowe na okres dwóch tygodni. Dnia 19 lipca 2018 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku A, natomiast na bank B nastąpiło okresowe przeniesienie własności papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w tej transakcji. Omawiana transakcja powinna zostać zaliczona do obrotów w lipcu (według dnia zawarcia transakcji). Dnia 2 sierpnia 2018 r. bank A zwrócił środki pieniężne wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku B oraz ponownie uzyskał tytuł własności papierów wartościowych. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 19 lipca 2018 r. do 2 sierpnia 2018 r.) i według tego terminu pierwotnego zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A w formularzu DE090 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie” oraz w formularzu DE120 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

8. Objaśnienia do formularzy DE150 i DE160

1. Formularz DE150 - obroty na krajowym rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych wg wartości nominalnej część I
2. Formularz DE160 - obroty na krajowym rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych wg wartości nominalnej część II

Formularze DE150 i DE160 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Rodzaje transakcji wykazywane w formularzach

1. Do NBP powinny być przekazywane dane o wszystkich transakcjach pochodnych na kurs złotego lub nominowanych w złotych zawartych przez zlokalizowanych w Polsce dealerów podmiotów sprawozdających (tj. prowadzących działalność operacyjną w Polsce banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych lub oddziałów banków zagranicznych). Dane o wspomnianych transakcjach powinny być sprawozdane niezależnie od tego, czy transakcje te są księgowane w Polsce (w księdze banku krajowego, oddziału instytucji kredytowej lub oddziału banku zagranicznego), czy też za granicą (w przypadku banków w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą, natomiast w przypadku oddziałów w księdze instytucji kredytowej lub banku z siedzibą za granicą). W przypadku IRS, OIS i FRA i opcji na stopę procentową przekazuje się informacje tylko o transakcjach, w których kwota nominalna jest wyrażona w PLN. W przypadku opcji walutowych przekazuje się informacje tylko o transakcjach, w których jedną z walut wymiany jest PLN. Z raportowania należy wykluczyć transakcje pochodne zawarte z NBP.
2. W formularzach sprawozdawczych nie powinny być wykazywane tzw. *set-off deals*, tj.:
 - operacje mające na celu *netting* należności i zobowiązań z tytułu wcześniej zawartych transakcji z tym samym kontrahentem,
 - operacje mające na celu aktualizację wyceny długoterminowej transakcji pochodnej skutkującą zmniejszeniem wartości zabezpieczenia dostarczanego przez jej kontrahentów.
3. Dane o instrumentach pochodnych wbudowanych w papiery wartościowe oraz inne produkty bankowe nie powinny być sprawozdawane do NBP. Wartość sprzedanych lub kupionych papierów wartościowych, udzielonych kredytów i przyjętych lokat zawierających wbudowane instrumenty pochodne nie powinna być wykazywana w formularzach sprawozdawczych.
4. Dane w formularzach DE150 i DE160 powinny być wykazywane według daty zawarcia transakcji.
5. Wartość transakcji zawartych na rynku IRS, FRA, OIS, opcji jest równa wartości nominalnej tych transakcji (kwocie bazowej). Prezentuje się wartości wszystkich zawartych w okresie sprawozdawczym transakcji w podziale na transakcje kupna/opcje zakupione i transakcje sprzedaży/opcje sprzedane (nie należy kompensować transakcji kupna i sprzedaży).
6. Strategie opcyjne – każda pojedyncza opcja składająca się na strategię opcyjną powinna być sprawozdana oddzielnie, odpowiednio, jako opcja zakupiona albo sprzedana.
7. Kupno IRS (*plain vanilla IRS*) oznacza transakcję, w której podmiot sprawozdający dokonuje płatności odsetkowych obliczonych według stałej stopy procentowej ustalonej w dniu zawarcia transakcji.

- Analogiczna zasada dotyczy transakcji OIS oraz FRA (tzn. strona kupująca FRA dokonuje płatności odsetkowych ustalonych według stawki FRA ustalonej w dniu zawarcia transakcji).
8. Transakcję IRS (z wyjątkiem *basis swap*), OIS, FRA należy sprawozdawać pojedynczo – tzn. np. transakcja IRS (z wyjątkiem *basis swap*) nie może być prezentowana w kolumnie „Transakcje kupna/opcje zakupione” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdający otrzymuje płatności odsetkowe i jednocześnie w kolumnie „Transakcje sprzedaży/opcje sprzedane” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdający zobowiązuje się do dokonywania płatności kuponów odsetkowych.
 9. W przypadku transakcji IRS (*basis swap*), w której obie strony dokonują płatności odsetkowych obliczonych według zmiennej stopy procentowej, należy sprawozdawać w formularzu DE150 połowę wartości transakcji w kolumnie „Transakcje kupna/opcje zakupione” i połowę wartości w kolumnie „Transakcje sprzedaży/opcje sprzedane”, a w kolumnie „Ogółem” należy wykazać całą wartość transakcji. Całą wartość transakcji należy również wykazać w formularzu DE170.
 10. Transakcje OIS w formularzu DE150 obejmują transakcje, w których stawką referencyjną jest zarówno wskaźnik WIRON, wskaźnik WIBOR O/N, jak i indeks POLONIA. W formularzu DE180 transakcje te prezentuje się w podziale m.in. ze względu na stawkę referencyjną.
 11. Wszystkie transakcje pochodne wymiany płatności odsetkowych, dla których zmienna stopa procentowa jest obliczana na podstawie stawek referencyjnych O/N, w tym również wskaźników WIRON lub stóp składanych (tzw. *compound rates*) będących złożeniami wskaźników WIRON, powinny zostać wykazane jako transakcje OIS.
 12. W formularzu DE160 w wierszach „Opcje walutowe – waluta obca/PLN” należy wykazać wszystkie opcje walutowe, w których jedną z walut jest PLN (w wierszach tych powinno się uwzględniać również opcje na kurs USD/PLN i EUR/PLN).

Struktura podmiotowa transakcji

13. Podział kontrahentów transakcji w formularzach DE150 i DE160 powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 2010. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne w Instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych BAXXX, BPXXX, BGXXX, BHXXX, BTXXX, STR010, SBBS010, F-7. Statystyka stanów.
14. Operacje przekazane do rozliczenia w CCP powinny być sprawozdawane zgodnie z kryterium pierwotnego kontrahenta (tj. podmiotu, który był drugą stroną umowy w momencie zawierania transakcji). Ponadto w formularzach DE150 i DE160 w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje przekazane do rozliczenia w CCP” należy dodatkowo wykazywać wartość transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym i przekazanych w dniu ich zawarcia do rozliczenia w CCP. Transakcje te powinno się wykazać we wspomnianym wierszu niezależnie od tego, czy podmiot sprawozdający jest bezpośrednim członkiem izby rozliczeniowej, czy też korzysta z usług brokera rozliczającego. Przeniesienia rozliczenia zawartej transakcji do CCP nie należy traktować na potrzeby sprawozdawczości obrotów jako zawarcia nowej transakcji, wobec czego nie powinno ono powiększać wartości obrotów zrealizowanych przez bank w danym okresie sprawozdawczym.
15. Podmioty sprawozdające powinny przekazać dane o transakcjach zawartych z podmiotami powiązanymi kapitałowo zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (z podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami). Należy m.in. wykazywać transakcje zawarte przez podmioty sprawozdające z tymi podmiotami w celu zniwelowania ekspozycji na ryzyko rynkowe

wynikającej z transakcji zrealizowanych z ich klientami – tzw. operacje *hedge back-to-back*. Transakcje te powinny zostać dodatkowo wykazane w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo”. Wartość transakcji sprawozdanych w tym wierszu stanowi informację dodatkową i nie powinna ona powiększać obrotów zrealizowanych przez podmiot sprawozdający w danym miesiącu.

Nie należy natomiast wykazywać transakcji między dealerami podmiotu sprawozdającego (*desks*) zawartych wyłącznie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w tej instytucji.

Przykładowo transakcja zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank–klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* a *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy sprawozdać transakcję *hedge back-to-back*, jako transakcję banku z innym bankiem oraz dodatkowo, jeżeli wspomniany bank jest powiązany kapitałowo z podmiotem sprawozdającym, uwzględnić tę transakcję w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo”.

9. Objaśnienia do formularzy DE170, DE180 i DE190

1. Formularz DE170 - struktura terminowa obrotów na krajowym rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych - transakcje IRS wg wartości nominalnej
2. Formularz DE180 - struktura terminowa obrotów na krajowym rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych - transakcje OIS, opcje walutowe i opcje na stopę procentową wg wartości nominalnej
3. Formularz DE190 - struktura terminowa obrotów na krajowym rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych - transakcje FRA wg wartości nominalnej

Formularze DE170, DE180 i DE190 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

W formularzu DE180 w kolumnach „Opcje walutowe – waluta obca/PLN” / „opcja put” oraz „Opcje walutowe – waluta obca/PLN” / „opcja call” należy wykazać wszystkie opcje walutowe, w których jedną z walut jest PLN (w kolumnach tych powinno się uwzględniać również opcje na kurs USD/PLN i EUR/PLN).

Struktura terminowa transakcji

1. W formularzach DE170, DE180 i DE190 dotyczących struktury terminowej zawartych transakcji pochodnych przez pierwotny termin zapadalności transakcji należy rozumieć okres, na jaki została zawarta umowa, tj. okres od daty zajęcia pozycji w instrumencie pochodnym do daty wygaśnięcia transakcji (rozrachunku transakcji). Wartości transakcji w podziale na ich terminy pierwotne należy sprawozdawać z wyodrębnieniem operacji z „bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych oraz oddziałami banków zagranicznych”.
2. W przypadku transakcji IRS jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji a dniem rozrachunku ostatniej płatności (*maturity date*). Dotyczy to również przypadku, kiedy data rozpoczęcia transakcji (*effective date*) przypada później niż drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji (*forward-starting swaps*).
3. W przypadku transakcji OIS jest to okres pomiędzy dniem rozpoczęcia okresu odsetkowego (drugim dniem roboczym po dniu zawarcia transakcji) a dniem rozrachunku transakcji.
4. W przypadku transakcji FRA jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji (*effective date*) a dniem jej rozrachunku (dniem płatności różnicy odsetkowej).
5. W przypadku opcji walutowych jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji a dniem jej rozrachunku.
6. W przypadku opcji na stopę procentową jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji opcyjnej a dniem jej rozrachunku (dniem płatności premii).

Przykład 1 (transakcja IRS)

Dnia 27 kwietnia 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję 1Y IRS. Datą rozpoczęcia transakcji IRS (effective date) jest 2 maja 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji), a dniem rozrachunku ostatniej płatności (maturity date) jest 2 maja 2018 r. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w kwietniu 2017 r. (według dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi rok (od 2 maja 2017 r. do 2 maja 2018 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być sklasyfikowany przez bank A w formularzu DE170 w wierszu „do 1 roku włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

Przykład 2 (transakcja OIS)

Dnia 29 listopada 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B dwutygodniową transakcję OIS. Dniem rozpoczęcia okresu odsetkowego transakcji OIS jest 1 grudnia 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Dnia 14 grudnia 2017 r. (ostatni dzień okresu odsetkowego OIS) nastąpiło ustalenie zmiennej stopy OIS, kalkulowanej na podstawie dziennych stawek referencyjnych, będącej podstawą do rozliczenia transakcji. Jej rozrachunek nastąpił 15 grudnia 2017 r. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w listopadzie (według dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 1 grudnia 2017 r. do 15 grudnia 2017 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A w formularzu DE180 w wierszu „do 1 miesiąca włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

Przykład 3 (transakcja FRA)

Dnia 29 marca 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B niestandardową transakcję FRA, która zobowiązywała go do zapłaty odsetek za dziewięćmiesięczny okres rozpoczynający się pięć miesięcy po rozpoczęciu transakcji FRA (effective date). Dniem rozpoczęcia transakcji FRA jest 31 marca 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Dnia 31 sierpnia 2017 r. nastąpił rozrachunek transakcji (dzień płatności różnicy odsetkowej). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w marcu 2017 r. (według dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi pięć miesięcy (od 31 marca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r.) i według tego terminu instrument powinien być wykazany przez bank A w formularzu DE190 w wierszu „pozostałe z terminem pierwotnym do 1 roku włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

Przykład 4 (opcje walutowe)

Dnia 30 listopada 2017 r. dealer banku A kupił od dealera banku B opcję walutową z dwumiesięcznym terminem zapadalności. Datą spot dla tej transakcji jest 4 grudnia 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w listopadzie (według dnia zawarcia transakcji). Dnia 1 lutego 2018 r. nastąpiło określenie kursu referencyjnego będącego podstawą do rozliczenia transakcji. Rozrachunek transakcji nastąpił 5 lutego 2018 r. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa miesiące (standardowo: od 4 grudnia 2017 r. do 4 lutego 2018 r., jednak 4 lutego 2018 r. jest dniem wolnym od pracy, dlatego zgodnie z konwencją modified following rozrachunek transakcji nastąpił pierwszego dnia roboczego po tym dniu) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A w formularzu DE180 w wierszu „powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

10. Objasnienia do formularzy DE200 i DE230

1. Formularz DE200 - obroty na rynku walutowym - wartość transakcji zawartych w segmencie waluta obca - waluta obca
2. Formularz DE230 - obroty na rynku walutowym - wartość transakcji zawartych w segmencie waluta obca – PLN

Formularze DE200 i DE230 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Rodzaje transakcji wykazywane w formularzach

1. W formularzu DE200 wykazuje się obroty na rynku walutowym według wartości transakcji waluta obca – waluta obca zawartych przez podmiot sprawozdający.
2. W formularzu DE230 wykazuje się obroty na rynku walutowym według wartości transakcji waluta obca – PLN zawartych przez podmiot sprawozdający.
3. W formularzach sprawozdawczych nie powinny być wykazywane transakcje zawierane wyłącznie w celach technicznych (tzw. *set-off deals*), mające na celu np. netting należności i zobowiązań z tytułu wcześniej zawartych transakcji z tym samym kontrahentem lub aktualizację wyceny transakcji długoterminowej skutkującą zmniejszeniem wartości zabezpieczenia dostarczanego przez jej kontrahentów.
4. Przekazuje się informacje o wartości transakcji zawartych wyłącznie w okresie sprawozdawczym (data rozrachunku tych transakcji nie jest istotna). W przypadku transakcji wymiany waluty obcej na złotego sprawozdaje się wartość „nogi” złotowej. Wartość transakcji wymiany dwóch walut obcych przelicza się po kursie średnim NBP jednej z tych walut z dnia zawarcia transakcji.
5. W formularzu DE230 w kolumnie „zakupione” wykazuje się następujące transakcje:
 - transakcje natychmiastowe (*spot*), w których podmiot sprawozdający nabywa PLN za walutę obcą,
 - transakcje *outright forward*, w których podmiot sprawozdający nabywa PLN za walutę obcą,
 - transakcje *fx swap*, w których podmiot sprawozdający w wymianie początkowej nabywa PLN za walutę obcą,
 - transakcje Currency Interest Rate Swap i Currency Basis Swap (*CIRS basis*), w których podmiot sprawozdający dokonuje płatności odsetkowych w PLN (obliczonych według stawek referencyjnych krajowego rynku pieniężnego).
6. W formularzu DE230 w kolumnie „sprzedane” wykazuje się następujące transakcje:
 - transakcje natychmiastowe (*spot*), w których podmiot sprawozdający nabywa walutę obcą za PLN,
 - transakcje *outright forward*, w których podmiot sprawozdający nabywa walutę obcą za PLN,
 - transakcje *fx swap*, w których podmiot sprawozdający w wymianie początkowej nabywa walutę obcą za PLN,
 - transakcje Currency Interest Rate Swap i Currency Basis Swap (*CIRS basis*), w których podmiot sprawozdający dokonuje płatności odsetkowych w walucie obcej (obliczonych według stawek referencyjnych rynku pieniężnego odpowiedniego dla danej waluty).

7. Uwzględniając informacje zawarte w pkt 5 i 6, każdą transakcję należy sprawozdawać pojedynczo – tzn. np. transakcja Currency Interest Rate Swap nie może być prezentowana w kolumnie „zakupione” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdający otrzymuje płatności odsetkowe i jednocześnie w kolumnie „sprzedane” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdający zobowiązuje się do dokonywania płatności odsetkowych.
8. Do NBP powinny zostać przekazane dane o wszystkich transakcjach *spot*, *fx swap*, *outright forward*, Currency Interest Rate Swap i Currency Basis Swap (CIRS *basis*) zawartych przez zlokalizowanych w Polsce dealerów podmiotów sprawozdających (tj. prowadzących działalność operacyjną w Polsce banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych lub oddziałów banków zagranicznych). Dane o wspomnianych transakcjach powinny być sprawozdane niezależnie od tego, czy transakcje te są księgowane w Polsce (w księdze banku krajowego, oddziału instytucji kredytowej lub oddziału banku zagranicznego), czy też za granicą (w przypadku banków w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą, natomiast w przypadku oddziałów w księdze instytucji kredytowej lub banku z siedzibą za granicą). W kategorii transakcji natychmiastowych (*spot*) nie może być wykazywana ani wymiana początkowa („pierwsza noga”), ani wymiana końcowa („druga noga”) transakcji *fx swap*, nawet jeżeli ich rozrachunek następuje w ciągu dwóch dni (np. T/N *fx swap*).
9. Kategoria *outright forward* obejmuje zarówno terminowe transakcje z dostawą walut, jak i walutowe transakcje terminowe z rozliczeniem różnicowym (*non-deliverable forward* – NDF, *contract for difference* – CFD), z wyłączeniem transakcji, o których mowa w ostatnim zdaniu pkt 18. Transakcje z rozliczeniem różnicowym należy sprawozdawać w ramach tej kategorii, nawet jeżeli termin ich zakończenia (termin rozrachunku) przypada wcześniej niż drugiego dnia roboczego od zawarcia transakcji. W przypadku transakcji NDF i CFD należy sprawozdawać wyłącznie transakcję otwarcia. Odwrotne transakcje służące wyłącznie rozliczeniu różnicowemu pierwotnej transakcji (transakcje zamknięcia zawierane zarówno 2-3 dni przed terminem rozrachunku transakcji *forward*, jak i zawierane w trakcie trwania tej transakcji) należy pomijać w sprawozdawczości – niezależnie od tego, czy ich warunki są negocjowane z klientami. W kategorii transakcji terminowych (*outright forward*) nie może być wykazywana wymiana końcowa („druga noga”) transakcji *fx swap*, niezależnie od sposobu księgowania transakcji *fx swap*.
10. Kategoria *fx swap* obejmuje zarówno swapy walutowe typu *spot/forward*, jak i *forward/forward*. Wszelkie swapy walutowe (także T/N *fx swap*), niezależnie od sposobu księgowania, muszą być wykazywane w tej kategorii.
11. Wykazuje się wartość nominalną transakcji *fx swap*, a nie wartość przepływów związanych z tą transakcją. Oznacza to, że dla transakcji na rynku *fx swap* powinna być wykazana tylko wartość „jednej nogi” (albo wymiany początkowej, albo wymiany końcowej). Wymiana początkowa i wymiana końcowa transakcji *fx swap* nie mogą być wykazywane, ani w kategorii transakcji natychmiastowych (*spot*), ani w kategorii transakcji terminowych (*outright forward*).
12. Każdą transakcję walutową należy sprawozdawać jednokrotnie – tzn. zakup przez podmiot sprawozdający np. 10 mln EUR za 13 mln USD powinien być wykazany w formularzu DE200 w kolumnie EUR/USD jako równowartość w złotych 10 mln EUR albo równowartość w złotych 13 mln USD (nie należy sprawozdawać obu „nóg” walutowych, czyli EUR i USD, będących przedmiotem wymiany, w przeliczeniu na złote).
13. W formularzu DE200 w kolumnie EUR/inne waluty sprawozdaje się transakcje z udziałem euro inne niż EUR/USD i EUR/CHF oraz EUR/PLN (wykazywane w formularzu DE230). Analogicznie, w formularzu DE200 w kolumnie USD/inne waluty wykazuje się transakcje z udziałem dolarów amerykańskich inne niż USD/EUR i USD/CHF oraz USD/PLN (wykazywane w formularzu DE230).

Struktura podmiotowa transakcji

14. Podział kontrahentów transakcji w formularzach DE200 i DE230 powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 2010. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne w Instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych BAXXX, BPXXX, BGXXX, BHXXX, BTXXX, STR010, SBBS010, F-7. Statystyka stanów.
15. W sprawozdaniach wśród transakcji zawartych „z instytucjami krajowymi” i „instytucjami krajów UGiW i reszty świata” wyróżnia się transakcje walutowe „z monetarnymi instytucjami finansowymi” (z wyłączeniem transakcji, odpowiednio, z NBP i innymi bankami centralnymi) oraz transakcje „z pozostałymi instytucjami sektora finansowego”. Dla operacji z krajowymi monetarnymi instytucjami finansowymi należy także wyodrębnić wartość transakcji z bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych oraz oddziałami banków zagranicznych.
16. Operacje przekazane do rozliczenia w CCP powinny być sprawozdawane zgodnie z kryterium pierwotnego kontrahenta (tj. podmiotu, który był drugą stroną umowy w momencie zawierania transakcji). Ponadto w formularzach DE200 i DE230 w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje przekazane do rozliczenia w CCP” należy dodatkowo wykazywać wartość transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym i przekazanych w dniu ich zawarcia do rozliczenia w CCP. Transakcje te powinno się wykazać we wspomnianym wierszu niezależnie od tego, czy podmiot sprawozdający jest bezpośrednim członkiem izby rozliczeniowej, czy też korzysta z usług brokera rozliczającego. Przeniesienia rozliczenia zawartej transakcji do CCP nie należy traktować na potrzeby sprawozdawczości obrotów jako zawarcia nowej transakcji, wobec czego nie powinno ono powiększać wartości obrotów zrealizowanych przez bank w danym okresie sprawozdawczym.
17. Podmioty sprawozdające powinny przekazać dane o transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi kapitałowo zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (z podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami). Należy m.in. wykazywać transakcje zawarte przez podmioty sprawozdające z tymi podmiotami w celu zniwelowania ekspozycji na ryzyko rynkowe wynikającej z transakcji zrealizowanych z ich klientami – tzw. operacje *hedge back-to-back*. Transakcje te powinny zostać dodatkowo wykazane w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo”. Wartość transakcji sprawozdanych w tym wierszu stanowi informację dodatkową i nie powinna ona powiększać obrotów zrealizowanych przez podmiot sprawozdający w danym miesiącu.
Nie należy natomiast wykazywać transakcji między dealerami podmiotu sprawozdającego (*desks*) zawartych wyłącznie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w tej instytucji.
Przykładowo transakcja zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank–klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* a *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy sprawozdać transakcję *hedge back-to-back*, jako transakcję banku z innym bankiem oraz dodatkowo, jeżeli wspomniany bank jest powiązany kapitałowo z

podmiotem sprawozdającym, uwzględnić tę transakcję w odpowiednim wierszu „w tym – transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo”.

18. W odniesieniu do transakcji z podmiotami niebankowymi (tj. innymi niż monetarne instytucje finansowe oraz pozostałe instytucje sektora finansowego) w formularzach DE200 i DE230 wykazuje się tylko transakcje „negocjowane” (transakcje klientowskie zawierane z dealerami – *sales desk* – podmiotu sprawozdającego oraz za pośrednictwem elektronicznych platform transakcyjnych dedykowanych niebankowym podmiotom finansowym, przedsiębiorstwom i klientom *private banking*). Oznacza to, że w formularzach DE200 i DE230 nie należy sprawozdawać ani, transakcji walutowych z klientami detalicznymi, zawieranych według tabeli kursowej w oddziałach i innych placówkach banków, ani transakcji zawieranych przez klientów detalicznych na internetowych platformach transakcyjnych oferowanych przez funkcjonujące w ramach banków biura maklerskie, tj. transakcji bez fizycznej dostawy walut (NDF, CFD) zawieranych z wykorzystaniem dźwigni finansowej na tzw. platformach forexowych.

11. Objasnienia do formularzy DE210, DE220, DE240 i DE250

1. Formularz DE210 - struktura terminowa obrotów na rynku walutowym - wartość transakcji *outright forward* i *fx swap* zawartych w segmencie waluta obca - waluta obca
2. Formularz DE220 - struktura terminowa obrotów na rynku walutowym - wartość transakcji Currency Basis Swap i Currency Interest Rate Swap zawartych w segmencie waluta obca - waluta obca
3. Formularz DE240 - struktura terminowa obrotów na rynku walutowym - wartość transakcji *outright forward* i *fx swap* zawartych w segmencie waluta obca – PLN
4. Formularz DE250 - struktura terminowa obrotów na rynku walutowym - wartość transakcji Currency Basis Swap i Currency Interest Rate Swap zawartych w segmencie waluta obca – PLN

Formularze DE210, DE220, DE240 i DE250 – podmioty sprawozdające przekazują wymienione wzory formularzy w zakresie określonym w załączniku nr 8 do uchwały nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 4 lipca 2023 r. (Dz. Urz. NBP z 2023 r., poz. 12)

Struktura terminowa transakcji

1. W przypadku transakcji *fx swap*, za wyjątkiem transakcji typu *forward-forward*, pierwotny termin zapadalności powinien być liczony od dnia rozrachunku wymiany początkowej (pierwszej „nogi”) do dnia rozrachunku wymiany końcowej (drugiej „nogi”). Dotyczy to również transakcji, w których rozrachunek wymiany początkowej następuje w dniu zawarcia transakcji lub w pierwszym dniu roboczym po tym dniu. W przypadku transakcji *fx swap* typu *forward-forward* pierwotny termin zapadalności powinien być liczony od drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji do dnia rozrachunku wymiany końcowej (drugiej „nogi”).
2. Pierwotny termin zapadalności transakcji *outright forward* powinien być liczony od drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji do dnia jej rozrachunku.
3. Wartości transakcji *fx swap* i *outright forward* w podziale na terminy pierwotne należy sprawozdawać w formularzach DE210 i DE240 z wyodrębnieniem transakcji z bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych oraz oddziałami banków zagranicznych.
4. Ponadto w formularzach DE210 i DE240 należy dodatkowo sprawozdać w odpowiednich wierszach transakcje *fx swap* oraz *outright forward* zawarte i zakończone w ciągu jednego okresu sprawozdawczego.
5. W formularzach DE220 i DE250 dotyczących struktury terminowej zawartych transakcji pochodnych Currency Interest Rate Swap i Currency Basis Swap (*CIRS basis*) przez pierwotny termin zapadalności transakcji należy rozumieć okres, na jaki została zawarta umowa, tj. okres od daty zajęcia pozycji w instrumencie pochodnym do daty wygaśnięcia transakcji (rozrachunku transakcji). W przypadku transakcji Currency Interest Rate Swap i Currency Basis Swap (*CIRS basis*) jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji a dniem rozrachunku ostatniej płatności (*maturity date*).

Dotyczy to również przypadku, kiedy data rozpoczęcia transakcji (*effective date*) przypada później niż drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji (*forward-starting swaps*).

6. Wartości operacji *Currency Interest Rate Swap* i *Currency Basis Swap* (*CIRS basis*) w podziale na pierwotne terminy zapadalności należy wykazywać w formularzach DE220 i DE250 z wyodrębnieniem transakcji z bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych oraz oddziałami banków zagranicznych.

Przykład 1 (fx swap)

Dnia 31 maja 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję EUR/PLN fx swap o dwutygodniowym terminie zapadalności, w której bank A pozyskał środki w PLN w zamian za środki w EUR. Dnia 2 czerwca 2017 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) nastąpił rozrachunek pierwszej „nogi” transakcji, tzn. środki pieniężne w PLN oraz EUR dotarły na rachunki odpowiednio: banku A i B. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w maju (według dnia zawarcia transakcji). Dnia 16 czerwca 2017 r. nastąpił rozrachunek drugiej „nogi” transakcji, tzn. bank A przelał na rachunek banku B środki w PLN, natomiast bank B przelał środki w EUR na rachunek banku A. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 2 czerwca 2017 r. do 16 czerwca 2017 r. – okres pomiędzy dniem rozrachunku pierwszej „nogi” a dniem rozrachunku drugiej „nogi” transakcji) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A w formularzu DE240 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

Przykład 2 (outright forward)

Dnia 1 lutego 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję outright forward o miesięcznym terminie zapadalności. Datą spot dla tej transakcji jest 3 lutego 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w lutym (według dnia zawarcia transakcji). Dnia 1 marca 2017 r. nastąpiło określenie kursu referencyjnego będącego podstawą do rozliczenia transakcji. Rozrachunek transakcji nastąpił 3 marca 2017 r. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi jeden miesiąc (od 3 lutego 2017 r. do 3 marca 2017 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A (w zależności od pary walut), odpowiednio, w formularzu DE210 albo w formularzu DE240 w wierszu „powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.

Przykład 3 (Currency Interest Rate Swap)

Dnia 28 lipca 2017 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję 1Y Currency Interest Rate Swap. Datą rozpoczęcia transakcji Currency Interest Rate Swap (*effective date*) jest 1 sierpnia 2017 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji), a dniem rozrachunku ostatniej płatności (*maturity date*) jest 1 sierpnia 2018 r. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w lipcu 2017 r. (według dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi rok (od 1 sierpnia 2017 r. do 1 sierpnia 2018 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany przez bank A (w zależności od pary walut), odpowiednio, w formularzu DE220 albo w formularzu DE250 w wierszu „do 1 roku włącznie”, a jeśli bank B jest bankiem krajowym – dodatkowo także w wierszu „w tym banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych”.